

Et signat super eorum capita. Respondent: Amen. Deinde iubet eos ad terram prostratos adorare et sese erigere. Tum tollit orarium de collo eorum, et ponit illud super humerum sinistrum.

Postea archidiaconus tradit episcopo librum Apostoli, qui eum apprehendendum praebat unicuique eorum, qui ordinantur, eumque signat in fronte dixito, qui est pollici vicinus, incipiens ab inferiori parte, et tendens ad superioriem, atque a parte dextera ad sinistram, et dicit: Segregatus est, sanctificatus est, perfectus est, et consummatus est N. in opus ministerii ecclesiastici, et in executionem ministris² leviticis Stephanici, in nomine Patris et Filii et Spiritus Sancti.

Eumque osculatur in capite, et dicit hunc canonem.

Archidiaconus circumducit diaconos a dextris et a sinistris altaris. Episcopus vero librum de manibus eorum tollit, et tradit archidiacono: baculum autem accipit in manum suam et ascendit in suppedaneum altaris, et metanoeum offert; et incipit canonem: Ab antiquo seu, ex longitudine. Prope est Dominus. Christe, qui credit servis suis talentia pecuniae spiritialis, tuum adjunge [praebe] auxilium⁴ adorantibus te, qui acceperunt donum tuum. Eodem. Non in manibus nostris prosperantur viae nostra. Te Domine noster invocemus.

Tum praesul benedicit unumquemque eorum et dicit:

Christus, qui te ad ministerium suum admovit, perficiat te ad opus justitiae in saecula. Cum autem absolutus fuerit canon, orat: Coram throno Domine. Et incipit canitum cancellorum, et procedunt ad templum et crucem eis. Si vero non adsunt Sacra menta, subiungunt post canonem: Pater noster, qui es in coelis: et absolvunt.

Explicit ordinatio lectorum, subdiaconorum et diaconorum et Domino nostro gloria, honor, confessio et adoratio. Amen.

Ordinatio presbyterorum.

Item eodem auxilio divino scribimus ordinacionem presbyterorum. Domine noster adjuva nos secundum misericordiam tuam.

Primum fondet praesul ordinandi cupillos et cingulo praecinctum lumbos ejus, et mittit pallium eum ad humerum ipsius sinistrum, et ingrediens stat in medio cancellorum⁵. Et incipit: Pater noster, qui es in coelis. Archidiaconus proclamat⁶: Pax nobiscum.

Praesul orat:

Virtus tua, Domine Deus noster, perficiat per manus infirmitatis nostrarum, et adimplat⁸ media parvitate nostra ministerium hoc spirituale

fuerit. Et repelunt illum in fine psalmi. Tum iubet archidiaconus ordinandos gena decenterum flectere, et sinistrum erectum habere, quod unicum talentum acciperint: qui ambas etiam manus apponant arribus suis, et erigunt digitos, qui sunt iuxta pollicem in altum. Tradit autem ordinator pedum suum pastorale archidiacono, et archidiaconus dicit: Oremus. Pax nobiscum: Praesul vero submissa voce dicit inclinationem hanc, imponebas manum suam dexteram capitii illius, qui ordinatur, sinistram vero extendens in modum deprecationis, et orat quiete⁴. Deus noster bone, et rex noster miseracionibus plene. Repele². Qui dives es in miserationibus, et abundans in clementia. Tu Domine bonitate tua ineffabiliter posuisti me mediatorem donorum tuorum divinorum in Ecclesia³ tua sancta, ut darem in nomine tuo ministris mysteriorum tuorum sanctorum talenta ministerii Spiritus; et juxta traditionem apostolicam, quae ad nos per impositionem manus ministerii ecclesiastici delata est⁴, ecce praesentamus coram te hos servos tuos, ut sint diaconi electi in Ecclesia tua sancta⁵. Repele. Ut adveniat super eos gratia Spiritus Sancti, perficiante que et consummet eos⁶ ad opus ministerii hujus, ad quod praesentantur⁷ per gratiam⁸, et misericordiam Unigeniti tui, cui, et tibi, ac Spiritui Sancto gloriam et honorem, et confessionem et adorationem referamus nunc⁹.

Et signat super capitibus eorum. Respondent: Amen. Archidiaconus dicit: Attollite oculos vestros in excelsa sublimia, et misericordiam a Deo clemente poscite pro N. et N. subdiaconis, qui ordinantur et constituantur diaconi ad ecclesiam Dei¹⁰, cui destinati sunt: orate pro eis.

Et imponit manum suam dexteram capitibus eorum et sinistram extendit in modum deprecationis, et dicit praesul super capitibus eorum. Domine Deus fortis, omnipotens. Repele. Sanctus et gloriosus, qui servat pacum et gratiam, et veritatem¹¹ timentibus eum, et custodiens mandata ipsius. Tu, qui dedisti per gratiam tuam cognitionem veritatis omnibus hominibus in manifestatione Filii tui unigeniti, Domini nostri Iesu Christi, quae in carne facta est; et elegisti Ecclesiam tuam sanctam, et constituisti in ea prophetas, et apostolos et sacerdotes, et doctores in consummationem sanctorum ac posuisti in ea etiam diaconos puros ad ministerium mysteriorum tuorum gloriosorum, et sanctorum; et quemadmodum elegisti Stephanum et socios eius: ita nunc quoque, Domine, secundum misericordiam tuam da servis tuis istis gratiam Spiritus Sancti, ut sint diaconi electi in Ecclesia tua sancta, et ministrant altari tuo puro cum corde mundo et conscientia bona; et splendeant in operibus justitiae ad ministerium mysteriorum tuorum vivificant et divinorum, ac mereantur accipere a te bona coelestia in die retributionis pro ministerio hoc¹² puro et sancto, quo ministrant coram te, per gratiam et miserationem.

¹ A. deest et orat quiete. — ² B. deest: repele. — ³ B. canalem domi tui ad Ecclesiam. — ⁴ B. descendit in catena. — ⁵ A. add. et oramus pro iis omnibus. — ⁶ B. deest: et consummat eos. — ⁷ B. obtulerunt seipso. — ⁸ B. add. tuam. — ⁹ B. (alita voce) nunc et semper. R.: Amen. — ¹⁰ B. dedicatum Mar N. in urbe (vel pago N.). — ¹¹ B. pactum tuum gratiae et veritatis. — ¹² B. deest hoc.

¹ B. (alta voce) nunc et semper. R.: Amen. — ² B. et in manus. — ³ B. A. add. et. — ⁴ B. add. his. — ⁵ B. perficiat in te opus. — ⁶ A. banc rubricam post illum cantum habet, qui infra est: Venite, accedamus ad sacerdotium. Morinus habet rubricam post cantum: Quam dilecta sunt, et post rubricam: Scito, o Domine, ponit. — ⁷ A. deest basc proclamatio archidiaconi — ⁸ B. deest adimpleat.

conlationis sacerdotii, quod per gratiam¹ nobis concreditum est, largitor donorum spiritualium Domine omnium².

Et incipit: Quam dilecta, *tono antiphonae:* Oh tibi sacerdos³, quam magnus est gradus, cui tu ministras, nam ministri ignis⁴, et spiritus in conspectu ejus contremiscunt (commoventur) prae illius reverentia⁵. Gloriosus est Gabriel, et magnus Michael, hoc nomen eorum testatur; at si comparentur cum sacerdotio, sunt valde exigui. *Et glorificans, ac reperunt initium psalmi antiphonatum**. Venite, accedamus ad sacerdotium, terrae sal, quod virtute Spiritus dat saporem insipidis.

Archidiaconus intonat: Pax nobiscum. *Præsul vero orat:* Stola⁶, Domine, sacerdotii, qua veraces tuos antiquitus et noviter^{**}) induisti, illa indue adoratores tuos, quorum manus extensa sunt coram throno divinitatis⁷ tuae, et corrobora eos, ut sine macula offerant tibi sacrificia pacifica cunctis noctibus et diebus; largitor donorum spiritualium, Domine omnium⁸.

Et porrunt suavitates, et incipit cantum hunc: Cujus puri. Sacerdos cum ingreditur.

Glorifica. Sacerdos invocat Spiritum. *Et si plures fuerint, dicit hos:* Cavete⁹ sacerdotes sancti, lavate conscientias vestras ab omni sorde iniquitatis¹⁰. *Glorifica.* Sacerdotes, qui digni faci estis angelorum statu, cavete ab iniuitate.

Oratio. Oleo sanctitatis, Domine, unge hos servos tuos, manus tua iis auxilietur; brachium tuum corroboret eos, ut sacerdotio fungantur in Ecclesia tua sancta, et perficiant ministerium mysteriorum tuorum propitiantium in aedificationem animarum te adorantium, largitor donorum spiritualium Domine omnium¹¹. *Canon.* Beatus ille. Domine in lumine, usque ad: manus mea adjuvit eum. *Et super una persona.* Desiderium cordis ejus dedisti: usque ad: gratia Excelsi.

Rex, factor et factus, unus Dominus, et Filius unicus, admove servos tuos in opus sanctificationis mysteriorum et baptismi, et corrobora eos mutu tuo adorando, ut sacerdotio tibi fungantur cum pudore, clam et palam simul, ut in legie preeceptum est, et adpareant¹² viatico instructi hic, et in saeculo futuro.

Eodem. Christe, sacerdos veritatis, cuius sacerdotium nunquam transit, operare erga servos tuos id, quod adjuvat, et indue illos splendore et decoro, ut caute fungantur tibi sacerdotio, quod tibi placeat; et¹³ talenta, quae acceperunt in spem quæstusosæ negotiorum, quae per spiritum virtutem nanciscuntur¹⁴, tandem ponant¹⁵ super mensam cum abundante lucro¹, et digni fiant voce illa spe² plena: introite in gaudium, quod non finitur.

Aut hunc. Ibunt de virtute. De virtute Domine noster in virtutem exolle et eleva adorantes te; ac dona tua cum iis perfice, et eorum caput diademate corona, et in corda eorum tamquam in arca gratia tua deportetur, et auxilia tua cum eis perfice, et virtute excellant in labore. *Eadem.* Sors ad eos, qui te adorant, peruenit derivatione spirituali, ut ministrant duo talenta, consecratio sc. mysteriorum et baptismi. Christe, Domine donorum, corrobora eos, ut cum iis quæstem faciant. *Oratio.* Effunde, Domine Deus noster, super hos servos tuos gloriam tuam, et imple³ manus eorum purilate, ut accedant ad ministerium mysteriorum tuorum propitiacionem operantium, et ad sanctificandum simum propitiamentem sancti baptismi, sonorem, de quo generatio filiorum mortalium ad immortalitatem, per gratiam tuam, tuasque miserationes, largitor donorum spiritualium Domine omnium⁴.

Canon, tero: Farce et propitiare. Bonitatem fecit. Bone, qui tradidit suis Apostolis virtutem dominations in altitudinem et profunditatem, da, Domine, virtutem gratiae tuae iis, qui te adorant.⁵

Eodem. Spiritus sanctitatis Paracletus, qui descendit et mansit super Apostolos⁶, ipse, Domine, delabatur super caput adorantium te. *Aut hunc.* Quam multae misericordiae tuae. *Usque ad:* et justitia tua rectis. Virtutem gratiae Spiritus sanctitatis habilare fac, Domine nosster, in servis tuis, quos elegisti, ut sacerdotio fungantur in Ecclesia tua laudabili, et sanctifica eos per pietatem tuam.

Eodem. Mysteria sunt disposita: sacerdotes psallunt. Vigiles circumdant. Ordines timent; virtus foyet; adorandus Spiritus, omnia sanctificans.

Oratio. Inunda Domine ubertatem gratiae tuae, et diluvia donorum tuorum in caput ie adorantium, qui divinum donum tuum desiderant, et corrobora eos, ut ministrant altari tuo sancto et resonent voces⁷ gloriae tuae populo tuo⁸ cruce tua redemptio, ac enarrant mirabilia tua gregibus signi tui vivi et vivifici impressione notatis, largitor donorum spiritualium, Domine omnium, Pater et Fili.

Canon. Ad te levavi. Effunde gratiam tuam, Domine noster, super servos tuos.

Et accedit ad ordinandos, eosque utrumque genu flentere jubet simul excedentes manus suas super oculos suos. Quod genu utrumque flexant, significat eos duo talenta acceptisse. Quod vero ambas manus supra oculos suos extendunt, significat, datum illis esse a Domino facultatem et potestatem invocandi Spiritum Sanctum, et benedictiones large impertiendi, gignendique filios spirituales, eosque cibis spirituali aliendi.

Archidiaconus proclamat: Oremus. Pax nobiscum.

Praeul submissa voce dicit: Gratia Domini nostri Jesu Christi, quae omni tempore id, quod deficit, supplet, cum beneprecio Dei Patris et virtute Spiritus Sancti, sit nobiscum omni momento, et perficiat per ma-

*) In margine codicis haec leguntur: Scito, o Domine mi, quod ad omne gloria et ad omnem orationem et initium Canonis adorant ordinandi ad terram usque.

**) Badger exponit: in Veteri et novo Testamento.

¹ B. deest super . . . lucro. — ² B. gaudio. — ³ B. perfice . . . in puritate. — ⁴ B. add. Pater, Fili et Spiritus Sancta, — ⁵ B. his adoratoribus tuis. — ⁶ B. add. concedit, ut. — ⁷ B. nuntia. — ⁸ B. deest tuo.

nus nostras ministerium hoc tremendum et sublime in redemtionem vitae nostra.

Et extollit vocem suam: Nunc, et omni tempore.
Ac signat seipsum.

Archidiaconus exclamat: Pax nobiscum. *Et recitat praesul hanc impositionem manus, manum dexteram imponens capit ordinandi, ac dicens quiete.*

Deus noster bone; et rex noster plene misericordiarum, qui dives es in tuis miserationibus et effusus pietate tua, tu, Domine mi, ineffabili gratia tua posuisti nos mediatores donorum tuorum divinorum, ut densus in nomine tuo talenta ministerii spiritus ministrii mysteriorum tuorum sanctorum: et juxta traditionem, Domine, apostolicam, quae propagata est ad nos usque per impositionem manus ministerii ecclesiastici, ecce praesentamus coram te servos tuos hos, ut sint presbyteri electi in Ecclesia tua sancta, et oramus omnes pro eis. *Repete* ut adveniat super eos gratia Spiritus sanctitatis, perficiat et consummet eos ad opus ministerii sacerdotio, ad quod praesentantur. Per gratiam et miserationes Unigeniti tui, cui et tibi et Spiritui Sancto gloriam, honorem et confessionem et adorationem referamus nunc.

Et signat super eorum capita, archidiaconus dicit: Attollite oculos vestros in excelsa sublimia, et postulate misericordiam a Deo clementi pro *tali et tali* diaconis, qui ordinantur et constituantur presbyteri ecclesiae Dei, cui sunt selecti. Orate. pro illis.

Praesul vero dicit submissa voce super eos, dexteram manum capi- bus eorum imponens.

Domine Deus fortis omnipotens. *Repete.* Factor coeli et terrae, et omnium, quae in eis sunt; qui elegisti Ecclesiam tuam sanctam, et constitutisti in ea prophetas, Apostolos, doctores, sacerdotes ad consummationem sanctorum, et ad opus ministerii, et in aedificationem corporis ecclesiastici. Tu ergo, Deus magne virtutum, rex omnium saceulorum¹, respice etiam nunc in hos servos tuos, et elige illos electione sancta per inhabitationem² Spiritus Sancti, et da illis in aperitioneoris sui sermonem veritatis, et elige illos ad sacerdotium, Domine Deus fortis, ut ponant manus suas super infirmos, et carentur; et corde puro, conscientia bona inseruant altari tuo sancto, offerentes tibi oblationes orationum, et sacrificia confessionum in Ecclesia tua sancta, et virtute domini ministrant, ac³ sanctificant sinum propitiandum in generationem mysticam eorum, qui a gratia tua vocantur ad participationem adoptionis filiorum dominationis tuae: operibus quoque justitiae orient filios Ecclesiae sanctae catholicae ad laudem nominis tui sancti⁴; et sit eis fiducia in saeculo novo pro ministerio hoc puro, quod coram te praestant⁵, et misericordiam Unigeniti tui, cui et tibi, et Spiritui Sancto gloriam, honorem, confessionem et adorationem referamus. Nunc⁶.

Et signat super eorum capita, et praecipit eis, ut prostratis ad terram adorant, et surgant. Postea accipit praesul pallium, quod humero unusquisque eorum impositionem erat, eoque illum induit; tollensque orarium de ejus humero ad pectus imponit. Idemque episcopus accipit adorandum librum evangeli, et tradit eum in manus eius, qui impositionem manus accepit, et signat eum pollice dextero in fronte dicens: Segregatus est, sacrificatus est, perfectus est, consecratus est¹ talis in opus presbyteratus ecclesiastici, et in ministerium sacerdotii Aaronitici. In nomine Patris et Filii.

Et accipit praesul evangelium, et tradit alteri: sic facit singulis, quotquot sunt. Cum autem omnes signai fuerint, tollit praesul ab eis evangelium, illudque tradit archidiacono. Ille vero, qui ordinatus est, fecit genu, et surgit. Tum praesul accepto baculo suo reveritur, et ascendit ad suppeditaneum altaris, et adorat coram altari, ac illud osculatur. Et conversa facie ad occidentem incipit canonem: Prope est Dominus. Christe, qui servis huis dedisti talenta pecuniae spiritualis, tu adjunge auxilium adorantibus te, qui donum tuum accepunt. Eccl. Non in manibus nostris prosperant viae nostre, Christe, Salvador noster; quia tu es, qui virtute et sapientia tua disponis opera nostra. Te, Domine noster, invocamus.

Et tum dicitur canon, apprehendit archidiaconus eos, qui ordinati sunt, et iubet eos salutare altare, episcopum, sacerdotes et diaconos: illi autem osculantur capita eorum. Si vero confienda sint Sacra menta, orant: Coram throno Domine, et incipiunt canicum cancellorum, et procedunt in templum cum cruce et luminaribus et incenso. Sin autem Sacramenta confienda non sunt, dicunt post canonem: Pater noster, qui es in celis: et orant de more et absolvunt.

Explicit ordinatio presbyterorum et Deo gloria, ac super nos misericordia ejus in saecula. Amen.

Canon. Respic de coelo tuo, Jesu, et inture de excelso two, Jesu. Et elige hunc servum tuum, Jesu. Et concessionem domi tui, Jesu. Et da eum per miserationes tuas, Jesu. Et gratiam Spiritus sanctitatis tuae, Jesu, quam expectat et desiderat, Jesu. Effunde super caput ejus, Jesu. Et statue illum in Ecclesia tua, Jesu. Sacramenta et docorem, Jesu. Qui populo tuo distribuat, Jesu. Sacramenta tua sancta, Jesu. Et semen doctrinae tuae Jesu. In terram animae ejus disperde et semina. Et cor ejus aperi, ut sicut fons spargat (eructet), Vimtu saientiae tuae. Et diffundat ac spargat. Et timorem tuum in tabula cordis ejus fige. Ut praecepta tua non transgrediantur. Et cum veneris in fine vindex. Qui mercedem sanctis tuis retribus. Dignum fac illum, qui tibi laetus occurrat. Et mercede honam labori ejus retribue. In thalamo tuo, qui non commovebitur.

Consecratio episcoporum et metropolitarum.

Item cum auxilio Christi, et adjutorio gratiae incipimus scribere ordinem impositionis manus episcoporum.

¹ B. mundi totius. — ² B. descensum. — ³ A. B. deest ministrant ac. — ⁴ B. deest sancti. — ⁵ B. ministrahunt. — ⁶ B. add. et in saecula saceulorum. R. Amen.

¹ B. Segregatus est, consecratus et perfectus.

Tempore vespertino hoc est in ingressu Dominicæ, praecepit pontifex, ut vigilia fiat: et sequunt odas cantandas ante illam, cœpus initium est, Apostoli sancti: Trinitas nemp, vel Apostoli doctores fidei! Gloria.

Da Ecclesiae tuae, Redemptor mundi, tranquillitatem et pacem, Fili Dei: ut portae inferi nunquam prævaleant ei. Confirmata ei verbum tuum, Unigenite. Post cantum, cœpus initium: Apostoli Christi Salvatoris nostri: Gloria.

Apostoli tui sancti, Redemptor noster. *Canticum Basilicon de die occurrente. Et adjunge, quod congruit. In nocte autem incipiunt ab initio Davidis: et dicunt in sessionibus odas Apostolorum, et thesaurum evangelistarum *): Cantus vigiliae de die occurrente. Et adjungunt: Dominus regnavit, irascantur: Exaltabo te Domine. Canticum novum, laus ejus in Ecclesia. Ode noctis, de die occurrente. Et adjungunt de Apostolis, quod volunt. Ad matutinum autem et canonem de die occurrente et de Apostolis. Mane autem facta, hora tercia congregantur fideles in ecclesia: et procedit patriarcha, aut metropolita et episcopi, qui apud ipsum conuenierunt, ordinantib[us] et baculis, et incipiunt: Pater noster, qui es in celis, dicuntque jactulatoriam diei et terminant. Qui autem ad chirotoniam accedit, stat in medio altaris iuxta ordinem, quem habet, sive diaconus sit, sive presbyter. Archidiaconus intonat: Pax nobiscum. *Praesul orat:* Laus fluentis gracie tuae et adoratio throno dominacionis tuae: et omne genus gratiarum actionis virtuti perfectae et invincibili Trinitatis tuae gloriosae, quae causa est principiorum et ordinatrix consummationum: aeterne, qui nec principium habes, nec finem, et largitor donorum spiritualium Domine omnium.*

Et incipit: **) Misericordiam Domini in aeternum: Tono, peregrinus: *** usque ad: Tesis in coelo. Aut: Memento cum hac antiphona. Illa grata et illud donum, quod descendit et mansit super discipulos, ipsummet Domine illabatur, et ipsummet maneat super adorantes te usque in saeculum. Tibi commendo claves Ihesu Christi spiritualis, ut liges et solvas, quicquid est in terra et in coelo.

*Et orant: Te thesaurum abundantem auxiliorum divinorum, et fondum omnium bonorum ac donorum spiritualium, mare immensum gratiarum de sancto sanctorum; abyssum, quae explorari non potest a creaturis terrenis, quae perficere solet obumbratione sui dextera omnes ordines ecclesiasticos, oramus cordibus placantibus (*seu concordibus*), ut accipias a nobis sacrificia mentium nostrarum rationalia, et recumbere facias super servum tuum dexteram misericordiarum tuarum: ut administret mysteria sacerdotii tui juxta mandata evangelica omnibus diebus vitae suae praesentis, largitor donorum spiritualium, Domine omnium.*

Et ponunt aromata et incipiunt cantum: Omnia facit, et repetunt eum.

Et dicunt: Gloria. Sacerdotium Aaroniticum: Vell adjungunt: Sacerdotium

domus: Spiritus Sanctus, qui missus est: Pastor coelestis: Spiritus Paracletus. *Et dicunt:* Gloria. Benedictus, qui vos magnificat, sacerdotes sancti; benedictus, qui vos clarificat¹, athletæ veritatis; adorandus Spiritus Sanctus, cuius virtute comprescitur omnen haeresim, et congregatis oves rationales Jesu redemptoris nostri, quas acquisivit sanguine suo pretioso super Golgatham: Sancte Ignati, et Polycarpe, et Athanasi, et Gregori, et Basili², et Chrysostome, et Ambrosi; architecti Ecclesiae sanctæ, ac dispensatores mysteriorum Dei, doctores cultus veritatis. Preces eorum sint nobis murus et propugnaculum³.

Et orant: Te, munerum dator, et donorum effusus largitor, mare magnum omnium divitiarum, deprecansur, da, Domine, servo tuo huic, qui segregatus est in ministerium tuum, divitias incommensurabiles gratiae tuae, et da in manibus ejus virginem extensem sumuni sacerdotii, ut per eam regat populum tuum, et pascat oves sibi concreditas, cum omnium timore Dei, et puritate, omnibus diebus vitae suea super terram, largitor donorum spiritualium, Domine omnium.

Et dicunt canones, unusquisque ordine suo. Canon. In multitudine. Beatus homo, quem tu; vel. Qui benedixisti discipulis tuis in Bethania tempore ascensionis tuae, extende dexteram tuam et benedic servo tuo in virtute gratiae tuae, ut sit pastor et visitator gregis tui.

Eodem. Christie, qui Petro dedisti claves excelsi et profundi, tu Domine, concede virtutem auxiliū tui servo tuo, quem elegisti, ut dono Spiritus Sancti ministerium exhibeat gregi tuo.

Alius tono: Jamdudum. Fiat dextera manus tua: Gratiam Spiritus Sancti, quam accepit Simeon filius columbae, ipsam accipiat adorator tuus, ut regat Ecclesiam tuam cum decore et gloria.

Eodem. Salvator noster filio columbae inaudasti, ut pascet gregem tuum, etiam nunc praesta virtutem adoratori tuo, ut regat populum tuum, tuamque Ecclesiam.

Quoniam prævenisti eum. Christe, qui talentis negotiationis assimilasti dona tua, da servo tuo lucrum abundans de negotiatione sua, viresque et robur donorum, gradum super gradum.

Eodem. Spiritus Sancte, qui in Ecclesia constitutus gradus sacerdotii, reple donis praesulem, et electum servum tuum, quem segregasti; et da ei virtutem super virtutem, ac gloriam super gloriam.

Eodem. In sacerdotio domus Simonis, sacerdotem agat servus tuus, Redemptor noster; et cum puritate mercatur cultum (*operam*) exhibere in medio domus sanctitatis, atque indulgentiam concedere oviibus gregis tui. *Eodem.* Salvator noster, qui Simonis dedit claves altitudinis et profunditatis, ut ligaret et solveret ordinis decoro, et justitia debita: compleat tibi in hoc pastore gregis tui passione tua redempti et liberati.

Tono. Beatus qui. Mittit lucem tuam et fidem tuam.

¹ A. nemp Trinitas; vel Apostoli sancti, doctores fidei.

² Est libellus continens odas seu cantus de evangelio. Assemannus.

³ Id est Ps. 88. v. 131.

⁴ Peregrinus, seu ghiura: designatio toni.

¹ B. prosperos facit. — ² Ex note Assemanniana Nestoriani hic habent: Ignati, Polycarpe, Athanasi, Eusebii, Meletii, Flaviane (pro quo Morinus: Pauline habet), Gregori (Nazianzenus), Basili, Gregori (Nyssenus), Ambrosi, Diodore, Chrysostome, Theodore (Mopsuestianus). Alexander (Hieropolitanus). B. addit Gregori (hic Illuminator est, ille Nazianzenus). Ambrosi, Diodore, Johannes (Chrysostome), Theodore, mare sapientiae, Mar Nestori, martyr veritate, et Alexander expugnator. — ³ B. deest et propugnaculum.

Ori fac Domine splendorem lucis tuae et expande claritatem voluntatis tui super servum tuum in veritate tua electum, ut sit pastor gregis tui. Trade in manum ejus potestatem tuam et gladium verbi mandati tui, ut pascat oves gregis tui secundum voluntatem dominationis tuae. Da ei virtutem de virtute tua et auxilium virtutile dexteræ tuae, ut benedic juxta voluntatem tuam, sitque navis ad gloriam tuam.

Eodem. O qui misericordia tuae est et vocavit servum tuum, ut esset pastor populi sui, et segregavit eum, ac sacrificavit per clementiam suam, ut indulgentiam et propitiationem praestaret populo suo et Ecclesiae sua; auxilium tuum Domine praebet ei, ut per ipsum prospere agat in ministerio suo, atque virgam fortitudinis trade in manu ejus, ut non deprimatur in certamine et sollicitudine laboris sui; et corroborata eum, ut pascat oves suas, eumque non piceat integritatis suae, et omnibus diebus suis se gerat, ut tibi placuerit, et ipsi utile erit.

Eodem. Pontifici, quem dextera tua segregavit, et divinitas tua elegit, et constituit in Ecclesia sponsa tua in lampadem illuminantem populum tuum; da ei, Domine, donum tuum, eumque sanctifica virtute dominationis tuae, ut regat secundum voluntatem tuam populum tuum, et oves gregis tui.

Eodem. Pastor magne gregis, Jesus, spes creaturarum, abunde tribue honorem et gloriam; et effunde fontem bonitatis; ac manare famulata donorum super servum tuum pieilate plenum; et liget ac solvat in justitia, atque regat in rectitudine et pascat oves tuas in decoro, castitate et sanctitate, et cum veneris in gloria, in die illo consummatum, cum gaudio suscipiat splendorem tuum, et tecum intret in regnum. Domine Deus virtutum, exaudi orationem meam.

Adulta Spiritus cum gloria rotarum tuarum, et commove inspirationes vehementium amoris tui motum, in mysterio ardente scintillis tuis; et imaginem flammamarum donorum tuorum, et (Phakila) ciceriarum, quae virtute tua texta est, et virginam, quae splendore tuo vestita et incrassata est, et omnem decorum ordinis tui expande, et effunde super caput servi tui, qui electus est ad pascendum gregem tuum secundum voluntatem magnitudinis tuae.

Eodem. Corona pulchritudinis tuae ornata, et gloria, ac splendore decoris tui, et omni ordine pontificatus tui corona, Domine, servum tuum et electum tuum, quem segregavit dextera tua; et unga eum unguento sanctitatis tuae, et indue eum stola gloriae tuae, vaseque electum factum tibi, quod convenienti honori ministerii tui, et fiant per eum signa tua, virtutes et miracula tua: ut ipso medio magnificetur nomen tuum, et causa ipsius multiplicetur laus tua.

Qui pascit Israel, Christe, pastor coelestis, qui tradidit animam suam pro oviis emptis sanguine suo propitiante, redemptis passione sua vivificantem. Segrega et elige servum tuum hunc, ut sit pastor, et praesul, et provisus gubernator talis loci, et ditionis et gubernet omnia negotia, ut convenit et canonibus constitutum est; appareatque omnis rei honestae et justiae aenatus et zelator.

Eadem. Christe maximus pastorum, qui sanguine suo emit gregem suum, eumque liberavit de jugo servitius Mali, mortis et peccati: crede servo tuo passionem agnorum filiorum baptismi, et ovum, alique etiamovicularum Trinitatis signo notatorum, ut pascat eos in justitia, et regat

in rectitudine, et de iis iudicium proferat cum victoria (*Integritate*), ut honestas postulat, et in praechariis nileat coram populis et gentibus. Fiat dextera manus tua. Christe consummator sacerdotum, et dator omnium numerum, elige servum tuum electione justorum et eum perfice pulchritudinibus coelestibus, ut pascat in pascuis spiritualibus greges passione tua emptos, et liberet eos a zizaniis et lups dolosis et fraudulentis, ut cum advenieris in plenitude temporum, haereditate accipiat vitam beatam.

Eodem. Pulchritudo tua caeteris pulchritudinibus praestet, illustris inter electos et perfectos, Jesu Domine veracum, quem adorant homines et vigiles; da servo tuo, o princeps pontificum, ut ungat sacerdotes et pontifices, et mitram gloriam plenam ei impone, ut sit caput ordinum, et alias trahat virgas, eosque indicat biruni, palliisque; corona quoque eum omni decore in capite gregis sui et ovium, et oratione principis thesaurorum exalteatur, fructumque ferat.

Tum orat praesul. Effunde, Domine, rorem gratiae tuae et pluvias sanctas donorum tuorum super servum tuum, qui electus est secundum voluntatem misericordiae tuae ad propitiandum populum tuum, et sacerdotio tuo pure fungendum in Ecclesia tua, et tibi praeparandum populum bonum, qui aemuletur opera bona, et pulchra. Tu bonus, qui non invides, et misericors, qui non irascis, et largitor donorum spirituum Domine omnium, Patris, et Fili, et Spiritus Sancte in saecula.

Et incipit: Ad te levavi oculos meos, qui habitas in coelis. Effunde gratiam tuam, Domine noster, super servum tuum. *Aut.* Deus noster miserereatur. Donum tuum effunde.

Absoluto canone non precanatur; sed accipit evangelium praesul, et imponit illud dorso ejus, qui ordinatur, ita ut quis ipsum sustineat. Dicit autem archidiaconus: Stenus parati. *Tum legit hanc lectionem, dum episcopus aut Catholicus ordinatur.* Evangelium sanctum D. N. J. Christi: praedicatio Matthaei.

Cum autem venisset Jesus in partes Caesareae Philippi, interrogavit discipulos suos et dixit. Quid dicunt de me homines, quod ego sum . . . Non praevalebunt ei.

Cum autem prandissent, dicit Jesu Simon Cephae: Simon, filius columbae, diligis me . . . pasce mihi oves meas. Tibi dabo claves regni . . . erit solutum in coelo.

Sicut autem, quod cum imponitur evangelium dorso ejus, qui ordinatur, omnes episcopi, qui ibi assunt, imponunt super eum manus suas ex utroque latere, donec omnes preces absolutae fuerint; et tunc ab eo recebantur. Cum autem absolutum fuerit evangelium, imponit illud dorso ejus. Archidiaconus vero intonat. Pax. *Praesul* dicit: Gratia D. N. J. C., quae semper deficiens supplet, beneplacito Dei Patris et Fili ejus unicogeniti, et virtute Spiritus Sancti*) ab omnibus adorandi, honorum omnium largitoris: etiam nunc, Domine Deus, eligit in Ecclesia tua Orientis,

* A diaconus.

*) Deprehenditur Nestorianismus, cum Christus ac Trinitas separantur (Assemanus).
Denzinger, ritus Orientalium. T. II.

Coches matris ecclesiarum Seleuciae et Ctesiphontis urbum Arsaciarum^{*}), tam presbyterum et monachum, in opus magnum episcopatus. Preemur omnes pro eo, ut adveniat super eum donum tuum Deus, eumque virtute perficiat, et consummet in ministerio episcopatus, gratia et miserationibus Unigeniti tui: cui, et tibi, et Spiritui Sancto laus, honor, gloriarum actio et adoratio. *Signat seipsum et vocem attollit . . . Nunc et semper.*

Respondent: Amen.

Archidiaconus intonat: Pax. Praesul dicit imponens dexteram manum suam capiti ejus, qui ordinatur, sinistram vero extendens more precantis.
Deus noster bone et benefactor. *Repete;* ille, qui dives est in miserationibus suis, quae mensurari et definiri non possunt, et abundans in gratia divinitatis sua, tu, Domine, in multitudine graiae tuae ineffabilis posuisti nos, ut essemus mediatores istorum donorum tuorum divinorum et coelestium, quae dantur ab auxilio maiestatis tuae, et conceduntur in adjumentum hominum, et in redempcionem communem per manus infirmitatis nostrae in Ecclesia tua sancta sponsa tua, quam despondisti Filio tuo, et coronasti, ac redemisti eam per passionem Christi tui. Et secundum apostolicam, Domine, traditionem, quae ad nos deducta est de generatione in generationem, et pervenit usque ad nos per chirotoniam et manus impositionem ministerii ecclesiastici; et beneficiorum, consensuque Trinitatis sanctae, et concessione patrum nostrorum^{**}) regiosorum¹, qui in Occidente sunt, in hac potissimum Cochensi ecclesia^{***}), omnium ecclesiarum orthodoxorum communii matre, en praesentamus coram maiestate tua, Deus noster laudabilis, ab omnibus adorande, servum tuum hunc, quem segregasti et elegisti, ut sit episcopus electus in Ecclesia tua sancta et unam omnium nostrum, tuaeque divinitati grato consensu, charitatisque et honoris vinculo, oramus omnes conjunctim² pro eo, ut veniat super eum, *Repete:* gratia Spiritus Sancti illapsu et

¹ A sanctorum. — ² A deest conjunctum.

^{*)} Patriarchae sedes ac titulus antiquissimus Seleucia et Ctesiphon est. Hae duae urbes adeo conjunctae erant, ut urbs una videretur esse, quippe fluminis tantum intercursu disimebantur. Syris dicuntur civitates Arsacidae, h. e. Arsaciarum regiae, item civitates Seleuciae et Ctesiphontis vel absolute civitates, unde arabice nomen Modajan derivatur, quod Modaiua redditum soli Selenciae tribunt recentiores in canones Arabico-Nicaenos, cum revera plura sit et utrumque urbem significet.

^{**) Ex his verbis palam sit, Selencenses archiepiscopos a patriarcha Antiocheno potestatem accepisse, ut episcopos ordinarent, iuxta canonem Arabicum Nicaenum, de quo vide Bibl. Or. T. I. p. 9. et T. II. p. 37.}

^{***)} Coche, urbs Babyloniae antiquissima, cui a Seleuco Nicancore instauratae nomen Seleuciae impositum: eadem enim ac Seleucia est vel saltem Selenciae suburbium. Dicitur in Mahuza: regio enim illa, quae utramque urbem, Seleuciam scilicet et Ctesiphontem, earumque suburbia complectebatur, Mahuza h. e. provincia vocabatur. Sed et suburbium ipsum Bagdadi, alias Carcha appellatum, Mahuza dicitur.

inhabitatione divina: perficiatque, et sanctificet, et consummet eum in opere perfectio hujus ministerii magni et excellentis, ad quod praesentatur gratia et miserationibus Unigeniti tui. Nunc.

Et signat super caput ejus, qui ordinatur. Respondent: Amen.
Deinde dicit archidiaconus:
Tollite in alium mentes vestras, et postulate misericordiam a Deo clemente pro tali presbtero et monacho, qui ordinatur, et constituir ad dioecesum N. omnemque ejus dilectionem, ad quam segregatus est. Orate pro eo.

Respondet populus: Decet et convenient. Semel pro episcopo*).
Et recitat praesul orationem hanc, quae tam super episcopos, quam super metropolitos recitat.

Deus magne, qui a saeculo occultorum cognitor, *Repete:* ² ille, qui creavit omnia virtute verbi sui; et tenet, ac regit omnia nutu placido voluntatis suae: qui omni tempore praestat nobis multo plura, quam plenius et cogitamus, secundum virtutem suam magnam, quae perficitur ³ in nobis; Ille, qui sanguine pretioso ⁴ D. N. J. Christi possedit Ecclesiam tuam sanctam, et constituisti in ea prophetas, et apostolos, et doctores et sacerdotes, quorum manibus multiplicaretur scientia veritatis, quam Filius tuus unigenitus dedit generi hominum. Tu, Domine, etiam nunc illumina faciem tuam super hunc servum tuum, et elige eum electione sancta per Spiritus Sancti unctionem, ut sit tibi sacerdos perfectus, qui aemuletur summum pontificem veritatis, qui animam suam posuit pro nobis; et confirma eum ⁵ per ⁶ Spiritum Sanctum in ministerio hoc sancto, ad quod accedit. Tu Pater ⁷ sancte et laudabilis, da illi, ut visitet ⁸ greges tuos cum rectitudine cordis sui, cum lingua ejus prae dicet verbum rectum veritatis, ut sit lumen iis, qui in tenebris sedent, et corriptor insipientium, et doctor ⁹ puerorum. Et indue eum, Domine, virtute ex alto, ut liget et solvat in caelo, et in terra; et per manus tuo sancto ad laudem divinitatis tuae ¹⁰; et faciat virtute domini tui presbyteros, et diaconos, et diaconisas, et hypodiaconos, et lectores ¹¹ in ministerium Ecclesiae tuae sanctae secundum voluntatem divinitatis tuae ¹²; et congreget, pascat et augeat ¹³ populum tuum, et oves gregis tui ¹⁴, perfriciatque animas sibi creditas ¹⁵ in omni timore Dei et castitate; stet que ¹⁶ confidenter coram tribunalib ¹⁷ tuo tremendo, dignusque fiat mercedem illam recipere, quae promissa est oeconomicis diligentiibus ¹⁸, gratia et miserationibus unigeniti Filii ¹⁹ tui, cui et tibi et Spiritui Sancto laus, honor, confessio et adoratio ²⁰.

¹ A et. — ² B deest *repete.* — ³ B agit. — ⁴ B add. *Filius tui dilecti.* — ⁵ B hunc servum tuum. — ⁶ B add. eundem. — ⁷ B Deus, *Fater veritatis.* — ⁸ B pascat. — ⁹ B add. laetentur et. — ¹⁰ B add. magna. — ¹¹ B diaconisas. — ¹² A deest secundum voluntatem divinitatis tuae. — ¹³ B deest *pascat* et augeat. — ¹⁴ B pascuas tuae. — ¹⁵ B querum factus est inspecter. — ¹⁶ B add. in fine. — ¹⁷ B throno. — ¹⁸ B fidelibus. — ¹⁹ B deest Filii. — ²⁰ B add.

^{*)} Sensus est: Quando episcopus ordinatur, populus semel: Decet et convenient; cum archiepiscopus, bis; cum patriarcha, ter dicit.

Et attollit vocem suam, signans caput eius in crucis modum, ac dicens: Nunc et semper. Respondent: Amen. Qui vero ordinatur, adorat usque ad terram *); et surgit rectus, postquam episcopi dexteras suas a lateribus ejus remocerunt, librumque evangelii unacum eo, a quo susinebatur, ab ejus dorso elevarunt. Tunc Maaphram et Biruam super altari pavunt; virga autem ad parietem stat juxta altare; quas omnes archidiaconus afferat. Praesul autem circumdat eum Maaphra, et induit Biruam, et tradit virginem in magnum ejus dexteram: et signat eum crucis signo in fronte! palice sua dextro, ad inferiori parte ad superiori, et a dextra ad sinistram dicens:

Segregatus est, sanctificatus est, perfectus est, consecratus est, talis in opus magnum episcopatus loci N. aut civitatis, aut dioecesis talis, et omnis diuinus ejus; in nomine Patris, et Fili, et Spiritus Sancti.

Respondent: Amen. Et osculari eum praeval in capite, benedicens ei voce, quam is audire possit, ac dicens. Perficiat te Deus ad opus justitiae usque in saeculum.

Posita apprehendit illius manum, et collocat eum in ordine suo ad dexteram suam, vel sinistram secundum praecessionem sedis ejus. Tum accedant presbyteri, et diaconi et salutant praesulim, et eum, qui ordinatus est. Et incipit praesul canitum cancellorum. Et dum dicunt canitum, salutat praesul altare, et converit faciem suam ad occidentem. Deinde archidiaconus adducit ordinatum ad altare, baculum de manu ejus tollens; ille vero salutat altare, et pontificem, statique in loco suo cum decoro. Tum reddit illi baculum suum. Qui vero intra cancellos sunt, accedunt unusquisque secundum ordinem suum, et sultuant altare, ponitque et ordinatum. Ereditur autem presbyteri et diaconi ad bema, portantes lumina et thuribula, unusque de presbyteris portat crucem, et pontifex procedit cum eo. Dumque pontifex dicit: Gloria, ascendat ad bema, et archidiaconus intonat: Pax. Pontifex vero orat dicens: Tibi Domine et Sanctus.

Stant autem episcopi, unusquisque iuxta primatum sedis sua. Dumque lectio sancta 2 inchoatur, accedit archidiaconus, omniumque baculos tollens in patriarchiam (domum patrum) desert praeter baculum praesul. Sicuto autem, quod lex erat antiquis, ut ab eo tempore, quo consecrandus episcopus ad altare acedebat, donec absolveretur posterior oratio, quae est: Deus magne, qui a saeculo, evangelium super dorsum ejus poneretur, nec tolleretur; sed hanc consuetudinem abrogarunt patriarchae **). Sic quoque canonem, cuius initium: Christe, qui servis suis,

¹ A inter oculos. — ² A prima, quod et Assemanus junior in aliis codicibus haberi notat.

*) Ab initio ordinationis usque ad hunc locum jubetur ordinatus flexo utroque genu divinam gratiam suscipere. Antequam autem erigatur, ad terram usque prostratus adorat.

**) Nimis voluerunt patriarchae, ut evangelium ordinando imponeretur, cum consecrator dicit: Divina gratia et: Deus noster bone, dumtaxat; non vero cum dicit: Deus magne, qui a saeculo.

dicebant antiqui. Sed hunc etiam abrogarunt patres patriarchae, ejusque loco jusservent dicti canitum cancellorum, cum quo ad hennu egreduntur.

Aproposito ita perfectur ordinatio episcoporum, qui reverens ordinatur a metropolita aut patriarcha. Hic etiam modo observatur, quam metropolitas ordinatur. Veram adhuc in ordinatione metropolitae in oratione: Deus magne, qui a saeculo: haec verba. Ut faciat virtute domini tui episcopos et presbyteros et diaconos etc. Et praedicit eum archidiaconus sic: Qui ordinatur et constituitur metropolita ad ecclesiam etc. Et respondent: Decet et convenient, his in ordinatione metropolitae. His addant sex metropolitas *), Elam, scilicet, et Suhae, et Peruli-Mesene, et Assrias, et Beth-Garmas et Halapanae. Per ipsum quoque perficitur electio patriarchae, postquam ex hoc saeculo migraverimus. Et haec dilectionis causa adnotandum **). Explici.

Confirmatio episcoporum a patriarcha.

Item ordo perfectionis episcopi a Catholico.

Primum seligunt odas pro vesperinis et nocturnis horis ex officio Apostolorum et dedicationis ecclesiae de more. Mane autem facto, hora teria procedit patriarcha et episcopi cum eo, ornati Birunis et baculis. Qui autem perfectius, detecto capiti imponat velum, et procedat post patriciam, finaliam vestimentorum ejus apprehendens et inclinatus, quasi ad eum confugens. Et incipit praesul canitum communem: et venientes ad altare intraveant. Is vero, qui perfectitur, stat in ordine presbyterorum: et incipiat: Pater noster, qui es in caelis: Archidiaconus intonat: Pax. Praesul orat. Perfectio, Domine, quae a te est, et apliudine, quae a te conceditur, perfice et consumma in servo tuo donum munera tui, qui per patrem communem Dominum caput religiositatis (sumnum hierarchiam) perfectur in nomine tuo, et consummatur dextera tua, et perfectio, ut possideat virtutem in regimine gregis tui sibi commissi, gratia et miserationibus tuis, Domine universorum.

Et incipit: Memento Domine; tono: Peregrinus, eoque absoluto orat:

Eja perfecte, qui natura tua perfectus es, et divitiis perfectionis tuae consummantur ac perficiuntur omnes illi, qui ad perfectionem aliquam venient, virtutem tuam, quae perfectit nondum perfectos, copiose diffundit super electum tuum, ut perfectiarum in operi episcopatus sibi credibili et caute stet in passione sua. Domine omnium donorum honorum, Pater et Fili.

Et incipit canitum. Christe, qui elegisti Apostolos tuos. Gloria: Apostoli electi et sancti. Canon. In multitudine. Quoniam fecisti eum.

*) H. e. nomina singulorum metropolitarum enunciant, ac praeципie sextum metropolitarum, a quibus patriarcha ordinari solet.

**) Verba sunt haec Jesuabji Adjabenij, qui Pontificale Nestorianorum emendavit. Significant autem, loc ritu non solum episcopos ordinari posse, sed etiam metropolitas et patriarchas, et si pro patriarchis alias ordo insti-tutus sit.

Christe, cuius virtute perficiuntur et consummantur gradus sacerdotii, tu, Domine, virtute tua perfice servum tuum virtute Spiritus Sancti, quemadmodum perficiisti discipulos tuos iis benedictionem impiens.

Eodem. Christe, qui Apostolis tuis sanctis dedisti claves thesaurenum tuorum spiritualium, da, Domine, nunc huic servo tuo spiritum, et virtutem, atque perfectionem, ut pascat populum tuum et liget, ac solvat justus in caelo et in terra.

Eodem. Per dexteram apostolicam; per quam accepit Paulus perfectionem, et per quam communicavit cum ipso Barnabas in praedicatione; per ipsam perficiatur, qui te adorat, ut regat populum tuum castane.

Eodem. Christe, qui Paulum ex alto vocasti ad evangelium tuum, et impositione manus Petreae etiam illum perficiisti, perfice, Domine noster, adorantem te dono obumbrationis gratiae tuae.

Alius. Vox de caelo. Ibunt de virtute. E virtute, Domine noster, in virtutem extolle adoratorem tui, et eleva; eique concede perfectionem, quae ex te est, per orationem sacerdotum tuorum sanctorum.

Eodem. Perfice, Domine noster, clementia tua, servum tuum virtute gratiae tuae, ut oves gregis tui regat in semitis mandatorum tuorum.

Eodem. Virtute gratiae Spiritus Sancti perfice, Domine noster, adoratorem tui, ut pascat oves gregis tui cum mansuetudine et suavitate.

Tono: Beatus qui. E virtute, Domine noster, in virtutem extolle adoratorem tui, et eleva; tungue perfectione consumma eum, et perfice, ut possit sine offensione semitam mandatorum tuorum currere. Caput autem ejus corona Spiritus Sancti luce intexta exorna, et da ei virtutem et robur, ut vincat malum dolosum, tununque gregem pusillum et debilem enutriat cibo spirituali; atque oves tuas, quas in manus ejus commendabo, pascat in charitate et timore; ut cum veneris tu plasmat in fine ad judicandum omnem rationalem, audire illum facias eam vocem: intra in regnum meum, et in ipsum deportare.

Eodem. Perfice, Domine noster, clementia tua servum tuum, per virtutem gratiae tuae, eumque perfectione tua consumma, ut pascat cum mansuetudine gregem tuum, et regat oves pascuae tuae; da etiam ei virtutem de virtute tua, ac ornata illum ornamento pulchritudinis tuae, corona quoque decoris tui corona eum; personamque ipsius illumina luce tua, et splendore ac nitore vulnus tui; adjunge ei virtutem adjutorii tui, ut ambulet sine macula in via tua, et sine reprehensione in semita tua; custodiatque verba, quae in annunciatione tua; et intelligat mysterium adventus tui; ac meditetur in mandatis tuis, perficiatque omnia praecipia tua; et cum veneris in fine cum gloria tua ad judicandum omnes creaturas tuas, iniret in regnum tuum tecum, et in thalamo lucis tuae delicias affuat.

Eodem. Sacerdotem, quem elegit duxera tua ad gradum summi sacerdotij, imple, Domine noster, Spiritu Sancto, ut sit sanctificator fratrum suorum.

Eodem. Spiritus, qui descendit super Apostolos in coenaculo, et sapientes eos reddidit, ipse descendat super servum tuum, ut pascat oves tuas caste.

Archidiaconus intonat: Pax. *Praesul orat.* Qui natura a saeculo perfectus es, quique essentia iller perficiendum possides, perfice Domine cum religioso tuo isto gratiam tuam, et effunde per manus ejus donum tuum, ut sit perfectus in pontificatu, quem ei creditisti, Domine gradum perfectorum, largitor donorum spiritualium, Domine universum.

Ei incipit. Ad te levavi. Perfice domum tuum, Domine noster, cum servo tuo. *Cumque absolverit, non orat, sed imponit evangelium dorso ejus; non oportet autem, ut legat super eum, quoniam semel lectum fuit super eum. Quid si legere voluerit, recitat lectiā Pentecostes, non oero: Caesarene Philippi. Patriarcha dicit, Gratia D. N. J. Christi, quae semper. Vide in ordinatione episcoporum. Et signat seipsum. Respondent: Amen. *Archidiaconus intonat:* Pax. *Praesul imponit duxeram suam capiti ejus, qui perficitur; dicens:* Deus noster bone. *Vide eam a dextera tua post:* Gratia Domini nostri. *Et signat caput ejus, qui perficitur.**

Tum archidiaconus praedicat: Altollite oculos vestros in altum, et postulare misericordiam a Deo clemente pro N., qui perficitur episcopus. *Non dicit:* pro N. presbytero, ut imperit dicunt. *Et respondent:* Decet et convent: *semel praesul noce tenui pro:* Deus magne, qui a saeculo, dicit.

Gratia D. N. J. Ch. et charilas Dei Patris, et communicalio Sancti Spiritus, qua ordines omnes sanctae Ecclesiae continentur flumine; perficiatur tecum misericorditer, perficiatur te omni dono pontificatus, quem accepisti ad aedificationem Ecclesiae Dei, et gloriam sancti et gloriiosi nominis ejus. *Altollit vocem:* nunc et semper. *Et signat super caput ejus.* Respondent: Amen.

Et tollunt evangelium a dorso ejus. Qui vero perficitur, adorat, et surgit. *Archidiaconus autem accipit Maaphram de altari, traditique Catholico, qui eam illi aptat: tum Biruna eum induit, et baculum in manum ejus traxi, signaque eum in fronte, dicens:*

Segregatus est, sanctificatus, perfectus et consummatus est N. in opus magnum episcopatus civitatis N. totiusque ditionis ejus. In nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. In saecula.

Et signat eum in fronte cum invocatione nominis Patris etc.

Et osculatur eum in capite, statuisque eum in ordine suo. Accedit autem presbyteri, et diaconi, et salutant altare, patriarcham, et eum, qui perfectus est, proceduntque cum hymno cancellorum in bema. Auge ita perficietur ordo episcoporum.

Oratio * dicenda a praesule, dum induit ordinandum *Maaphra.* Induat te Dominus pallio (seu casula) lucis in ordine isto pontificatus, et Maaphra decenti summi sacerdotij et sacerdotum membrorum tua in castitate, teque dignum efficiat revelatione facierum in manifestatione ipsius, adiutorio suo, quod tibi opifiat. Amen.

Ad Birunam. Stola haec principalis, quae ex hoc altari perfecta est, et occule accepti virtutem caelestem, te ornat manifeste, ut oves tibi concreditas perfecta ac pura cura pascas, et cum Apostolis sociis dice hic repositae sint, eo quod etiam a patriarcha in perfectione dicantur.

*) Orationes istae ad ordinationem episcoporum pertinent, licet in codice hic repositae sint, eo quod etiam a patriarcha in perfectione dicantur.

tuis tradas tua Domino tuo, ac audias ab eo verbum, quod te
lactificet, atque cum ipso delecteris bonis insufficientibus ac semipternis.
Amen.

Ad velum *). Claves domus Simonis, qui traditae sunt oeconomis
diligentibus, et pastoriibus peritis ad dispensationem divitiarum spiritu-
aliun, et ad ligamen, et solutionem in coelo insimul ac in terra, atque
ad aperitionem portae miserationum tradit tibi Spiritus Paracelius, qui te
elegit, prout placet dominationi sue; ut per illas facias voluntatem ejus
omnibus diebus vitae tuae in ovili Christiano in saeculum. Amen.

Ad virginam. Virga fortitudinis et potentiae, quae ex Sion intellec-
tuali missa est ad te, ut per eam pascas status christianos et gradus
orthodoxorum, illa te corripiat, et per eam corripiat eum, qui per te
dirigitur, ut per orationes tuas perveniat ad portum vitae et lucis. Et
tu, ac oves tuae ad regnum coelorum perducantini, et in sessione dex-
tera in accubitu justorum custodiani cum sociis tuis per gratiam be-
gnitatis Domini tui. Amen.

Ad ordinandum: Quia dignum fecisti, Domine, humilem servum
tuum supra omne meritum opere duplicato perfectionis negotiationis istius
sublimis talentorum, quae spiritualibus exopabilis est, terrenis desidera-
bilis, et daemonicis terribilis, quae per gratiam negotier, et quibus
dilatus etiam alios ditem; ita, Domine mi, dignam fac humiliatem meam,
et adjuva, ut in duplum laboribus operum virtute praeditorum offeram
ea dominationi tuae, virtute gratiae tuae, et auxilio miserationum tuarum,
omnibus diebus vitae meae etiam, et Amen.

Explicit ordo perfectionis episcopi, quae fit a Catholicis.

Consecratio patriarchae.

Item ordo impositionis manus Catholicorum.

Domine noster adjuva me per tuas miserationes. Amen.

*Perficetur autem in ecclesia magna Cochensi in Mahuza **), quam con-
gregantur ad constitendum patriarcham ***), juxta traditionem et defini-
tionem religiosi Marabae Catholicae, et sanctae memoriae Domini Gabrieles
metropolitus Perath-Mesenae, seu Bassorae: et secundum ordinem Domini
Cypriani metropolitae Nistis.*

Ordinatio autem et electio patriarchatus hunc in modum peragitur.
*Postquam patriarcha ab ecclesia migravit, conterunt sacerdotes, episcopi
et fidelis plebs, hoc est, medici et scribae *), qui in urbe pacis Bagdad
commorantur. Tunc arcessunt episcopum Cascarae, si quidem in orbita
est: ipse enim est caput episcoporum provinciae magna et patriarchalis **),
idemque dexteram patriarchae tenet, ejusque sedem vacancem custodiit.
Quod si mortuus est, arcessunt episcopum Zaharum. Et si hic non adsit, epis-
copum Hirtiae et Akulae. Quo defuncto ¹ episcopum Pheroz-Sapor, quae et
Anbara. Et hoc absente episcopum Nipharae, atque ita unum post alterum,
donec ad episcopum Kosrae devenerint. Quamque is advenierit, sedet in
domo patrum ², omnique munia patriarchatus implet, praeter ordinatio-
nem episcoporum, et excepio, quod baculum non temet, nec Biruna ultius.
Exarctis autem tribus mensibus scribit ad canctos episcopos et metropolitas,
ut in urbem pacis adveriant: quorum si quis morbo, aut aliqua iniuritate
impeditus fuerit, suffragium suum propria manu scriptum per eos, qui ad-
veniant, episcopos mittit. Metropolitarum autem unusquisque secum ad-
ducit tres episcopos ex sua provincia. Tunc vero communi sententia per-
sonam eligunt juxta canonem et definitionem, consensum autem sum
praestant episcopi omnes sigilloque proprio firmant.*

Cumque res per episcopos, primores et fideles Bagdadi peracta fuerit,
patres, presbyteri, diaconi, populusque fidelis conferunt se ad civitates
Arsaciensem et Ctesiphonem. Postquam autem e naribus descen-
derunt, incipiit electus canticum istud: Erigens de stercore: qui erigit
e pulvere, quod vide seria 3, Hebdomadae 3. Iejunii. Ipsi vero respon-
dent ex cantico occursus, donec monasterium patriarchale ingrediantur,
ubi quiescant usque ad horam officii respertini. Tunc surgunt metropolitae,
et episcopi, suoque ornatu et Biruniis induiti, et baculos tenentes, inci-
piant. Pater noster, qui es in caelis. Praesul 3. Jaculatoria. Funda-
menta ejus. Et: scutum incensum. Et: Tibi Domine, secundum ritum
festerum; ante: Magister noster. Dextera Domini, quae omnes vocat
ad regnum. Gloria. Benedictus sit Christus, qui induit. Post. Si Mar-
tyres, ant: Jam veritas. Dominus dabit virtutem. Dominus virtus est.
Virtutis Spiritus tui corroborati sunt Apostoli sancti, Salvator noster, et
egressi sunt ad bellum contra Malignum et virtutes ejus. Atque eni-
bus districtis et acutis linguarum suarum destruxerunt aciem iniunici, et
omnes exercitus ejus debellarunt: modo vero, postquam vicerunt omnia

¹ A absente. — ² A patriarchio. — ³ A deest presul.

*) Primo laici, quales erant Architatri, scribae aliquae christiani Ca-
lipharum principumque infidelium ministri, qui in aula regia plurimum vale-
bant, suam in electione patriarchae opem conferunt. Voix populorum requi-
runtur in universo electionum negotio apud Syros. Nestoriani vero patriarchae
ex familia Mamac, qui ab anno 1500 ad hunc usque diem throno patriarchali
in Mosulana civitate inueniuntur, alium induxerunt morem. Per designationem
enim a vivente patriarcha futurus successor creatur; designatur nimurum puer
quispiam ex cognatis et consanguineis ejusdem, qui ad officium suscipientum
præparatur.

**) Est provincia, quae patriarchae ut metropolitae specialiter subest.

***) Est periferetur. (Bibl. Or. T. III. P. 2 p. 661).

Ordinatio presbyterorum.

Episcopus primum tondeat aliud ex capillis eorum, qui ordinandi sunt, et cingat lambos eorum cingulo et ponat pallium* in eorum humerum sinistrum. Et ipsi stet in medio bema secundum ordinem diaconatus eorum et episcopus incipiat:

Gloria in excelsis Deo etc. Pater noster.

Oratio. Virtus tua etc. p. 233. Psalmus 83. O vos etc. p. 234.

Tunc dicatur doxologia et primas versus psalmi supradicti repetatur; post vero quod sequitur: Venite.

Archidiaconus: Pax nobiscum. Oratio. Pallio sacerdotii etc. p. 234.

Tunc episcopus ponat incensum in thuribulo et praecinat hunc cantum:

Innocens manibus et puro corde. Nam Dominus manu tenuit eum. Sacerdos, cum ante sacrum altare venit, extendit manus suas ad coelum in puritate et invocat Spiritum, qui descendit ab alto et consecrat corpus et sanguinem Christi. (Repete.) Gloria Patri etc. Sacerdos secreto invocat Spiritum, qui descendit ab alto, ut faciat voluntatem eius, et consecrat corpus et sanguinem Christi, quorum populus fit participes et per ea vivit in aeternum.

Si plures uno sint ordinandus sequens dicatur:

Sacerdotes tui Domine, indui sunt justitia et recti tui gloria. State in timore et ne peccatis. Sacerdotes sancti, lavate conscientias vestras a pollutione peccati.

Gloria Patri etc. O vos sacerdotes, qui digni faci estis, ut sitis angeli, custodiote vos ab iniuriate.

Oratio. Oleo sanctitatis etc. p. 234.

Canon. Psalmus 88, 15—22.

Si unus tantum sit ordinandus, dicatur canon sequens: Psalmus 20, 2—8. Rex factor etc. p. 234. Christi sacerdos etc. p. 234 **).

Oratio. Effunde, Domine etc. p. 235.

Canon. Fac bonitatem, Domine, servis tuis, secundum verbum tuum.

Bone, qui tradidisti etc. p. 235. Spiritus etc. p. 235 ***).

Oratio. Inuncta, Domine p. 235.

Canon. Ad te levavi oculos meos, qui habitas in celis. Effunde etc. p. 235.

Tunc archidiaconus faciat eos, qui ordinandi sunt, ut hunc genu rectere, manibus supra oculos elevatis, capitibus deorsum inclinatiis et cum pallio tantummodo in humeris suis ad modum diaconorum. Quod sacerdos utrumque genu fecit, ostendit eam accepisse duo talenta, et manus eius supra oculos extensis denotare intenditur; eam accepisse licetiam, auctoritatem et gratiam ad invocandum Spiritum Sanctum et beneficium sancti baptismatis, in quo mortales filii ad oblationem corporis et sanguinis tui, et sumant de altari tuo sancto virtutem coelestem a sanc-

*⁴⁾ Anglice est: Surplice. Posuimus vocem ab Assemanno usurpatam. Est Gulta, quae super orarium induitur.

**) Notat et hic B. addi quosdam canones alludentes ad nomina ordinorum. Habentur autem apud Assemannum.

***) Alter canon deest apud B.

dicendum, et generandum filios Spiritus et ad nutriendos eos nutrientis spirituali.

Tunc episcopus det pedum suum archidiacono, qui proclamet: Oremus. Pax nobiscum.

Oratio (submissa voce). Grata D. N. J. C. etc. p. 235.

R.: Amen.

Archidiaconus: Pax nobiscum.

Tunc episcopus imponat manum dexteram ordinando et dicat voce submissa: Deus noster etc. (sicut in ordinatione diaconorum, voce presbyteri loco vocis diaconus substituta). R.: Amen.

Tunc archidiaconus proclamet: Altollite oculos etc. (sicut in ordinatione diaconi eadem mutatione facta).

Tunc episcopus manum dextram imponat capitibus eorum et sinistra extensa dicat voce submissa: Domine Deus fortis omnipotens etc. p. 236. Ad haec verba, ut ponant manus suas, additur a rubrica: Hic episcopus sumat eorum dexteram.

Hic episcopus signet capitila ordinatorum, post quod iubeat eos prou sterni et iterum surgere. Tunc episcopus pallium sumat de humeris eorum et eo induat eos, et sumat stolam de humero eorum sinistro et circum colla et manu et ascendat gradum altaris et prostratur, et versus ad meridiem ponat in manus ordinatorum et signet eos inter oculos pollice dexterae suae et dicat: Segregatus est p. 237.

Tunc episcopus eorum capita osculetur et prius faciat unicuique in circulo.

Iis signatis, episcopus sumat ab ipsis evangelium et det archidiacono et ordinatus prostratur et iterum surget. Tunc episcopus sumat pedum manu et ascendat gradum altaris et prostratur, et versus ad meridiem incipiat hunc canonom: Prope est Dominus etc. (uit in ordinatione diaconorum).

Oratio conclusoria.

Domine, Deus polens, (repete) dexteram miserationis tuae fac manere, et effunde potentiam gratiae tuae super hos servos tuos, et sanctifica eos, ut perficiant magnum opus sacerdotii Ecclesiae, quod est possessio sacramentorum et dator donorum divinorum. Corona eos corona sacerdotii Aaronitic, ut exercant officium sacerdotum ad altare tuum in omni castitate, decora eos decole justitiae, instrue eos vir sanctum in omni gudio, fove super sanctum ministerium tuum in laetitia et gaudio, fove super eum ad perficiendum ministerium tuum in laetitia et gaudio, fove super eorum capita, ut per virtutem doni tui spiritualis sacerdotii donum accipient et in puritate serviant sancto et puro altari tuo; notum faciant omnibus ecclesiis Orientis evangelium vitae; consecrent propitiatorium generis sanguinis sancti baptismatis, in quo mortales filii ad oblationem corporis et sanguinis tui, et sumant de altari tuo sancto virtutem coelestem a sancto

in die novissimo, cum veneris cum sanctis angelis tuis, et in saecula saeculorum. Amen.

Pars altera.

Ordinatio archidiaconi, qui sit caput super presbyteros et diaconos et super omnem gregem, ad quem destinabatur.
Mane episcopus ingreditur in bema cum clero, ipse cum eo, qui ordinandus est, et incipiat officium eum: Pater noster etc.

Umus ex presbyteris: Pax nobiscum.

Oratio. Ad te, qui tribus talents tua mercatoribus Spiritus et cedes dona tua iis, qui perficiunt voluntatem tuam, deferimus gratiarum actionem, adorationem et laudem omni tempore; Domine omnium, Pater, Fili et Spiritus Sancte. Amen.

Psalmus 150, Psalmus 116, Gloria Patri etc.

Presbyter: Pax nobiscum.

Psalmus 150.

Tunc dicantur canones, qui designati sunt in officio praecedente;

post quos unus ex presbyteris dicat:

Attollite mentes vestras in excelsa sublimia et postulate misericordiam a Deo clemente pro presbytero N., qui ordinatur archidiaconus ad magnam ecclesiam Kokhe, in Seleucia et Ctesiphonte, ad quam designatus est. Orate pro eo.

Patriarcha: Thesaurus etc. (*ut in praecedente officio).*
Postea patriarcha signet ejus caput. Tunc signet eum inter oculos et dicat: Segregatus est, consecratus et ordinatus N. ad officium archidiaconi ad magnam ecclesiam Kokhe in Seleucia et Ctesiphonte, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Tunc Catholicos incipiat cantum Kanke (cancelleurum). Post quem accedant ad bema, ubi archidiacono auctoritas conferatur standi in capite presbyterorum et diaconorum et eos in ordinem disponendi.

Ordinatio episcopi.

Episcopi et metropolitae non ordinandi sunt, nisi die Dominicæ, vel in una ex majoribus festis anniversariis, vel in die commemorationis. Episcopi, presbyteri et diaconi simul cum fidelibus obiciam eant patriarchæ portantes crucem, evangelium, lumina et thuribulum, et ille, qui ordinandus est, stet et legit symbolum fidei suæ coram fidelibus. Tunc patres ingrediuntur in sacrarium et induunt vestes suas et ordinandus stet cum eis in ordine presbyteratus sui. Postea egrediantur ferentes crucem, evangelium, thuribulum et lumina et per narum ecclesiae eant in bema.

Si patriarcha sit ordinator, episcopi et metropolitae non ferant baculos suos manibus suis, neque inχiant vestes suas absque eius licentia. Si metropolita sit, sumant baculos suos. Et faciant eum, qui ordinandus est, venire in medium bennatis, ubi adoret, et caput incipiatur: Pater noster.

Archidiaconus: Pax nobiscum.

Oratio. Adorandum et gloriosum nomen magnæ divinitatis tue adoratur, laudatur et benedicatur a superiori et imis, dator donorum dominorum, Domine omnium Pater, et Fili et Spiritus Sancte. Amen.

Psalmus 131.

Archidiaconus: Pax nobiscum.

Oratio. Oramus et obsecramus te, Spiritus vive et vivifice, scatutus sanctificationis, superfluens thesaurus omnis sapientiae, rigo divinae non adest episcopus, incipiens et absolvens officia et deferendi pedum episcopale.

qui sit caput super presbyteros et diaconos, portet crux patriarchæ et deferat mandata patriarchæ.

Mane patriarcha ingreditur in bema et unus ex presbyteris dicat: Pax nobiscum. Pater noster.

Oratio. Fove, Domine, secretis fomentis gratae tuae super hunc adoratorem tuum, quem vocasti et adnovisti, ut stet in capite bennatis ecclesiae tuae; adimple animam ejus et mentem superfluentia operationis Spiritus tui, et corroborat eum in his rebus, quae necessariae sunt ad aedificationem eorum, qui credunt in nomen tuum, Domine omnium, Pater, Fili et Spiritus Sancte. Amen.

Psalmus 150.

Tunc dicantur canones, qui designati sunt in officio praecedente;

Attollite mentes vestras in excelsa sublimia et postulate misericordiam a Deo clemente pro presbytero N., qui ordinatur archidiaconus ad magnam ecclesiam Kokhe, in Seleucia et Ctesiphonte, ad quam designatus est. Orate pro eo.

Patriarcha: Thesaurus etc. (*ut in praecedente officio).*
Postea patriarcha signet ejus caput. Tunc signet eum inter oculos et dicat: Segregatus est, consecratus et ordinatus N. ad officium archidiaconi ad magnam ecclesiam Kokhe in Seleucia et Ctesiphonte, in nomine Patris, et Filii, et Spiritus Sancti. Amen.

Tunc Catholicos incipiat cantum Kanke (cancelleurum). Post quem accedant ad bema, ubi archidiacono auctoritas conferatur standi in capite presbyterorum et diaconorum et eos in ordinem disponendi.

Ordinatio episcopi.

Episcopi et metropolitae non ordinandi sunt, nisi die Dominicæ, vel in una ex majoribus festis anniversariis, vel in die commemorationis. Episcopi, presbyteri et diaconi simul cum fidelibus obiciam eant patriarchæ portantes crucem, evangelium, lumina et thuribulum, et ille, qui ordinandus est, stet et legit symbolum fidei suæ coram fidelibus. Tunc patres ingrediuntur in sacrarium et induunt vestes suas et ordinandus stet cum eis in ordine presbyteratus sui. Postea egrediantur ferentes crucem, evangelium, thuribulum et lumina et per narum ecclesiae eant in bema.

Si patriarcha sit ordinator, episcopi et metropolitae non ferant baculos suos manibus suis, neque inχiant vestes suas absque eius licentia. Si metropolita sit, sumant baculos suos. Et faciant eum, qui ordinandus est, venire in medium bennatis, ubi adoret, et caput incipiatur: Pater noster.

Archidiaconus: Pax nobiscum.

Oratio. Adorandum et gloriosum nomen magnæ divinitatis tue adoratur, laudatur et benedicatur a superiori et imis, dator donorum dominorum, Domine omnium Pater, et Fili et Spiritus Sancte. Amen.

Psalmus 131.

Archidiaconus: Pax nobiscum.

Oratio. Oramus et obsecramus te, Spiritus vive et vivifice, scatutus sanctificationis, superfluens thesaurus omnis sapientiae, rigo divinae non adest episcopus, incipiens et absolvens officia et deferendi pedum episcopale.

Tunc episcopus ponat incensum in thuribulum et dicat:

Excelsus est in omni terra: Altare tuum, Domine fortis, exaltasti gloria, et fideles Ecclesiae tuae coronasti honore; securitatem et longam pacem adlauge populo tuo.

Gloria Patri etc. Exercitus angelorum genu flebunt et adorant et incessanter laudent unam Trinitatem, adorabilem essentiam et sanctis verbis cantant Alleluia uni absconditae potestati ejus, qui a se existit.

Oratio. Corrobora etc. p. 257.

Canon. Psalmus 24. Ad te Domine etc. p. 258. Sacerdotem etc. p. 258.

Omnis: Pax nobiscum.

Episcopus: Laus nomini tuo etc. p. 258.

Canon. Psalmus 118, 65—73. Bone, qui tradidit Apostolis suis auctoritatem super excelsa et imia, da, Domine, virtutem gratiae tuae huic adoratori tuo.

Concede, Domine, ut Spiritus Sanctus Paracclilus, qui descendit et mansit super discipulos tuos, maneat super caput hujus adoratoris tui.

Oratio. Effunde Domine etc. p. 258.

Psalmus 122. Effunde gratiam tuam, Domine, super hunc servum tuum.

Post quod dicatur: Gloria Patri. *Tunc ille, qui factus est archidiaconus, genu flectat coram episcopo et ipsi dicant:* Pax nobiscum.

Oratio. Domine Deus fortis (repete) tua est sancta catholica Ecclesia, quae est redempta etc. (sicut in liturgia cum sequente conclusione).

Perfice Domine cum servo tuo hoc gratiam tuam, miserationem et misericordiam, omnibus diebus vitae sua et in saecula saeculorum. Amen.

Tunc episcopus signet ejus caput et unus ex presbyteris dicat: Attolite oculos etc. p. 258.

Oratio. Thesaurus etc. p. 258.

R.: Amen.

Hic episcopus signet ejus caput. Tunc signet eum inter oculos et dicat: Segregatus est etc. p. 258.

Tunc episcopus det ei pedum suum deferendum, et ipse recedat sumens secum crucem, omnibus secundum ordinem acsis.
Archidiaconus facultatem habet consecandi altare absque oleo, cum non adest episcopus, incipiens et absolvens officia et deferendi pedum episcopale.

diatione gloriae, et qui in motionibus tui ipsius*), et sine tempore, ex substantia proprietatis Patris es, semper procedis, et pervadis et facis omnia in coelo et in terra proprio iusu tuo, ex cuius superabundantia aeternorum donorum fluminia propheiae supererfunt, et ex cuius Atlantic ozeano dona apostolica pluunt deorsum; oramus et obseruamus coronas caput ejus venerabilis corona summi sacerdotij Ecclesiae, ut radiis lucis doctrinae ejus animae filiorum ejus illuminentur et exercitus tenebrarum destruantur de grege ejus, tu qui es effluvium gloriosae essentiae Patris, effluvium concilii adoranda divinitatis, Domine omnium etc.

Cantus. Sacerdotes tui induantur justitia et Sancti tui gloria. Indue summos sacerdotes ejus justitia et Sanctos ejus gloria. Illi, qui ministrabant typum et umbram rerum coelestium. Sacerdotium domus Aaron ministrabat mysterio, figura et umbrae legis: apostolatus autem Simonis acceptit substantiam, perfectionem et veritatem, per quam haeredi Patris placuit terram piscari, et per piscatores piscatus est totum mundum, qui nunc offert gloriam sursus et baptizatus est in perfectione personarum Patris et Filii et Spiritus Sancti. Tibi sit gloria (Repete).

Omnia quaecunque vult, facit Dominus Deus noster in caelo et in terra. Non est violensis, neque currantis, sed misericordis Dei. Spiritus Sanctus facit omnia virtute donorum suorum: ipse facit genus proprieitiae procedere et gratia sua facit sacerdotes perfectos, ipse dat sapientiam parvulo, qui revelavit piscatoribus personas divinitatis suaes et qui potentia sua tenet mirabiliter omnino statula Ecclesiae. Ipse est effluvium essentiae Patris, effluvium concilii Patris adorandi et Filii ejus unigeniti, Spiritus Sanctus. Tibi sit gloria.

Magnificabo te, Domine, rex meus. Accipit a Patre promissionem Spiritus Sancti. Et haec est promissa, quoniam promisisti nobis, ipsa vita aeterna. Jesu, Domine noster, perfectisti et confirmasti per manus sanctorum discipulorum tuorum promissionem Patris, quam promisisti, et accepimus donum Spiritus Sancti et profecti sunt facientes discipulos baptizando nationes et populos et variis linguis converterunt eos ad fidem. *Gloria Patri* etc. Benedictus, qui vos etc. pag. 239. *Archidiaconus:* Pax nobiscum.

Oratio. Fove, Domine, fomentis Spiritus tui et extende lumen facie tuae, super hunc famulum tuum, coram te stantem, ut sit pastor gregis tui. Radios splendoris tui fac super eum lucere, indue eum vestimento gloriae tuae, et da in ejus manum virtutem tuam et gladium verbi mandati tui, ut pascat oves pascae tuae secundum voluntatem Majestatis tuae. Et da ei auctoritatem de potestate tua et fortitudinem de dextera tua, ut se probatum reddat coram te secundum voluntatem tuam et templum sit tui honoris. Domine omnium etc. **)

Canon. Psalmus 118, 65—73.

Tu bone, qui commisisti Apostolis tuis potestatem et auctoritatem

super altitudines et profunditates, da. Domine potestatem gratiae tuae huic tuo adoratori.

Tu bone, qui ditasti Apostolos tuos illapsu Paracleti, laetifica hunc servum tuum dono, quod daturus es ei.
Tunc unusquisque episcopus presens, secundum ordinem praecedentiae, dicat unum ex canonibus supplementariis: post quos caput dicat hanc orationem:

Effunde, Domine potentiam gratiae tuae super hunc servum tuum et impone capiti ejus decoram et gloriosam coronam summi sacerdotii et da in manus ejus baculum pastorem, ut conducat, pascat et nutritiat greges pascae tuae omnibus diebus vitae suaes et in fine sit ex numero eorum, qui ad dexteram tuam stabunt, Domine omnium, etc.

Canon. Psalmus 122. vel 66.

Domine, effunde gratiam tuam super hunc servum tuum.

Postea dicatur: Gloria Patri. Canon absoluto archidiaconus extendat operculum evangelii super dorsum ordinandi et caput, ponat evan-

gelium super operculum, ita ut liber respiciat eum, qui ex eo leciturus est.

Tunc archidiaconus dicat:

Slemus parati ad audiendum sanctum evangeliun. Sanctum evangeliun Domini nostri Iesu Christi ex praedicatione S. Matthei. Math. 16, 13—19. Joh. 21, 15—18. Matth. 16, 19.

Tunc sequens legatur super dorsa duorum episcoporum vel plurium.

Sanctum evangeliun Domini nostri Iesu Christi ex praedicatione S. Lucae. Luc. 10, 1. 2. Marc. 16, 15. Math. 10, 16, 17 (usque ad hominibus). Math. 10, 8; 18, 19, 20. Luc. 10, 19, 20; 10, 23 (inde a Beati). 24. Joh. 20, 22, 23. Matth. 18, 18. Joh. 20, 21 (inde a Sicut). Math. 28, 19, 20.

Populus: Gloria sit Christo Domino nostro.

Tunc episcopus claudat evangelium et relinquat in dorso ejus, qui ordinatur. Postea episcopi parant dexteras suas super latera ejus, usque dum pronunciata sit ordinatio et archidiaconus dicat: Pax nobiscum.

Oratio. Gratia Domini nostri Iesu Christi, quae semper deficientia suppliet, benepacilio Dei Patris et virtute Spiritus Sancti, sit nobiscum jugiter et perfici per manus nostras debiles hoc sublime et venerandum ministerium, ad salutem vitiae nostrae, nunc et semper Amen.

Hic caput signet seipsum et archidiaconus dicat: Pax nobiscum.

Tunc caput dicat hanc orationem manu capiti ejus, qui ordinatur, impensa et sinistra extensa:

Deus noster bone et rex misericors in oppido (ne civitate) N. Et oremus omnes in miseratione, et cuius misericordia superabundans est, tu, Domine, in miseratione tua ineffabili fecisti me canalem divinorum donorum tuorum ad Ecclesiam tuam sanctam, ad danda talenta ministerii Spiritus ministri sanctorum sacramentorum tuorum, et nunc secundum apostolicam traditionem, quae descendit ad nos per impositionem manum, ministerii Ecclesiae, ecce offero coram te hunc servum tuum, ut sit electus episcopus in sancta ecclesia in oppido (ne civitate).

Deus noster bone et rex misericors in omnes (Repte), qui dives pro eo (Repte), ut descendat in eum gratia Spiritus Sancti, quae eum perficiat ad opus hujus ministerii, ad quod promotus est, gracia et misericordia Unigeniti tui, cui lecum et cum Spiritu Sancto tribuum gloriam, honorem et adorationem nunc et in saecula saeculorum. R.: Amen.

*) Confer orationem: Oriri fac etc. apud Assemanum p. 239.

**) Forsan sensus est, te ipsum proprio motu movendo.

Hic signet caput ejus, qui ordinatur. Archidiaconus: Attollite corda vestra ad altitudines altissimorum et supplicate miserationem Dei miseris ricordis pro presbytero N. (vel monacho N.), qui ordinatur episcopus super urbem N. (vel super ecclesiam Dei in civitate N.), ad quam designatus est. Orate pro eo.

R.: Dignum et justum est.

Tunc caput imponat dexteram capiti ejus, qui ordinatur, sinistra extensa ad modum supplicantis et dicat: Deus magne etc. p. 243.

Hic signet caput ordinatis: post quod episcopi removant manus suas de lateribus ejus et evangelium de dorso ejus et ipse adoret et surget. Tunc archidiaconus sumat Massam et Beronam de altari, et det eas capiti, qui iis induat ordinatum et dicat:

Dominus induat te veste coelestis gloriae; armet te mysticis et spiritualibus armis; ornem te operibus justitiae et honestet te donis castitatis; ut absque macula vel turpitudine pascas oves commissas Reverentiae tuae, in timore Dei et in omni sanctitate, nunc et semper. Amen.

Tunc caput tradat pedum in dexteram ejus et dicat:

Virga virtutis, quam Jesus Christus Dominus emituit ex Sion. Ipse pascat et per te ducat eos, quos tu pasturus es. Amen.

Tunc signet eum inter oculos police suo ab infra sursum et a dextra ad sinistram et dicat:

Segregatus est, consecratus et perfectus N. ad magnum opus episcopatus in civitate (vel oppido) N. in nomine Patris, et Filii et Spiritus Sancti.

R.: Amen.

Tunc osculetur caput ejus et dicat:

Christus, qui te elegit ad pascendas oves suas, confortet te, ut probatum te reddas voluntati Majestatis ejus, usque in finem. Amen.

Tunc ordinatus inclinet coram capite et osculetur ejus dexteram, et caput collocet eum in loco ejus proprio, ubi omnes praesentes eum salutent. Postea dicatur oratio Kanke (cancellorum), et tunc omnes profiscantur in chorum et recens ordinatis leget evangelium, praedicabili et offeret oblationem. Si duo simul ordinati sunt, unus legat evangelium et alter offerat: si tres, tertius praedicit.

Ordinatio metropolitarum.

Post duas horas ab orthu solis, patriarcha, metropolitae et episcopi induant vestes suas et ingrediantur in bema et patriarcha stet in gradu altaris pedum suum manu tenens.

Si ille, qui metropolita fit, sit presbyter vel monachus ministrans Ecclesiae, ordo ordinacionis episcopi legatur super ipsum, et ipse ascendat a presbyteratu ad gradum metropolitae, exceptio quod in orationibus ordinationis: Deus noster bone etc. et Deus magne etc. vox metropolita substitutur illi episcopus. Si sit episcopus, ingrediatur in bema, non ut summus sacerdos, sed vestitus pallio presbyteri, luce sit episcopus, et patriarcha dicat:

Gratias agimus superabundanti sanctitati tuae, Domine, et adoramus thronum Majestatis tuae et laudamus perfectam potentiam tuae adoranda Trinitatis, tu, qui es causa cuiuscunque initii, dator cuiuscunque dominiens sine initio et sine fine, Domine omnium, etc.

Psalmus 131.

Diviserunt nationes et civitates ad opus suum, ut unusquisque se probatum redderet per suos labores. Profecti sunt confidentes verbo, quod ipse locutus est: ecce, ego vobis cum sum jugiter usque ad finem mundi.

Oratio. Oramus et obsecramus te, rex excelse et Domine adorande, qui facis quodcumque tibi placuerit propria auctoritate, in celo et in terra, et sustines et regis omnia nisi potentia voluntatis tuae, ut velis militare deorsum dexteram miserationum harum et fovere super hunc famulum tuum, quem gratia tua elegit, ut perficiatur ad mysticum opus summi sacerdotij, dator omnium donorum spiritualium, Domine omnium etc.

Tunc sequatur canon: Dominus Deus noster omnia, quaecunque vult, facit, sicut in ordine ordinacionis episcoporum in fine doxologiae. Post quem unusquisque metropolita et episcopus dicat unum ex canonibus supplementariis.

Tunc patriarcha ore sic sit sequitur.

Domine, indue hunc tuum adoratorem ueste summi sacerdotii et vesti eum summo sacerdotio et da in manum ejus baculum pastoram, et fac eum sapientem administrum domus tuae, ut dispensest cibi portionem debito tempore, Domine omnium etc.

Psalmus 122.

Domine, da huic tuo servo donum auctoritatis summi sacerdotii. Tunc legatur evangelium assignatum festo Petri et Pauli, post quod archidiaconus dicat: Pax nobiscum. Tunc caput dicat: Graia Domini nostri Iesu Christi, quae perficit omni tempore, usque ad responsorium:

Dignum et justum est, sicut in ordine ordinacionis episcoporum, voce metropolita subsistuta in locum illius episcopus. Post quod sequatur oratio: Deus magne et aeternae, qui omnia secreta novisti etc. cum hac additione post vocem diaconiss: et post nostrum exitum ex hoc mundo, secundum voluntatem tuae divinitatis, officium patriarchatus perficiatur per ipsum ad omnem populum in Ecclesia Dei.

Hac oratione absoluta, caput vestiat metropolitam talari et casula et det in manum ejus pedum et signet eum inter oculos et dicat:

Segregatus est etc. in officium metropolitae etc., ut in ordine praecedenti.

Tunc osculetur ejus caput et dicat:

Christus, qui erexit gradum tuum et magnificavit donum, quod tibi dedit ex misericordia sua, ipse in graia sua et miseratione perficiat te in omni vita proba et pia nunc et semper. Amen.

Tunc caput sumat eum manu et collocet eum in proprium locum. Postea omnes presbyteri et diaconi salutent eum, et ipse profiscatur cum patriarcha in chorum et legat, et si potest, praedicit.

3. Restitutio sacerdotis, qui offendit.

(Habetur anglice apud G. Percy Badger, the Nestorians and their rituals. Lond. 1852. T. II. p. 350.)

Si sacerdos, qui offendit, suspensus fuerit a sacerdotio suo, episcopus vel metropolita, qui eum restituit, dicat super ipsum hanc orationem.

Denzinger, ritus Orientalium. T. II.

Deus noster bone et rex, qui omnium misericordia, cuius gratia et misericordia abundat in omnes, effunde, Domine, miserationem charitatis tuae super hunc famulum tuum, et renova in eo Spiritum Sanctum, ut administret tua vivifica et sancta sacramenta; purifica eum ab omni iniquamento corporis et animae, confirma in eo spem tuam, dirige gressus eius in via iustitiae, fac eum idoneum in tua miseratione ad offerendas tibi oblationes puras in tuo sancto altari ad utilitatem populi tui electi, et ad consecrandum propitiatorium sinum spiritualis nativitatis pro illis, qui gratia tua ad communionem adoptionis Majestatis tuae vocandi sunt; fac eum sodalem sacerdotum purorum in Ecclesia tua sancta, et confirma eum gratia tua, ut servet mandata tua, perficiat voluntatem tuam et ministret coram te corde puro et conscientia bona, ut dignus sit, qui recipiat coelestem hereditatem, cum apparuerit dilectus Filius tuus, Dominus noster Jesus Christus de caelo, cui cum te et Spiritu Sancto tribuanus gloriam, honorem, laudem et adorationem, nunc et in saecula saeculorum. Amen. *)

Hic episcopus signet caput eius signo crucis.

Et primum dignitatum clericorum, qui sunt psalmos carentes et lectors.

Deinde et aliorum secundum unumquemque ordinem *).

Episcopus vestitus thus afferit mensae, et exiens foras ad portam ecclesiae sedet in throno **), et clericorum ordines circumstantes eum dicunt hymnum secundum diem convenientem, sive etiam:

Laetare, sancta Ecclesia, nam Christus, rex coelestis, hodie te coronavit per sanctam crucem suam et ornavit arces tuas admirabilis gloria sua.

Exulta valde filia Sion, nam terra hodie facta est coelum iterum renovatione tua, et rex coelestis dignatus est habitare in te.

Cum ordinibus coelestium exercituum exultantibus celebramus hodie incessabilem glorificationem.

Laetare, sponsa immaculata, de tuo imperscrutabili mysterio.

Gloria Patri etc.

Ordines angelorum descendentes de caelo cantant dicentes, mirabiliter modilantes cantant canticum benedictionis voce ter: Sanctus, dicens.

Deinde ducunt ordinandum ad episcopum, et diaconus dicit:

Et etiam Dominum pacis regemus, suscipe, salva et miserere.

Et populus dicit: Domine miserere.

Diaconus proclamat:

Unanimiter deprecemur clementissimum Deum, Dominum nostrum Jesum Christum pro servo suo N., qui festinavit amore praecidere capillos verticis eius, ut det ei Spiritum Sanctum et aperiat oculos ejus omni spirituali sapientia conversari cum terricoli et pervenire ad lumen dulcedinis gloriae coelestis. Omnipotens Dominus Deus noster salva et miserere. Benedic Domine.

Ordinationes Armenorum.

(Ex ordinationibus Armenorum usque ad presbyteratum inclusive praecipuos ritus praecepsaque orationes primus editit Clemens Galanus in Conciliationis ecclesiae Armenae cum Romana Tomo I. p. 110. sqq. ex vetustissimo rituali Armeno, quo episcopos in ordinibus conferendis utentes ipse Constantiopolis in Armenia, quae inibi existat, ecclesia patriarchali viderat, et in latinam linguam verterat Iussu S. C. de Propaganda Fide. Aliqua etiam ex ordinationibus praebuit T. III. p. 650. sqq. Omnes ordinationes Armenorum, inclusa etiam patriarcharum consecratione et Vartabietorum promotione editit collatis nonnunquam pluribus codicibus Joannes Marchio de Serpos in opere suo: Compendio storico di memoria cronologiche concernenti la religione e la morale della nazione Armena sudita dell' impero Ottomano Venezia 1786. T. III. p. 372. sqq. Ritus italice describit, orationes plurimas latine tradidit. Nos hic ordinationum Armenicarum usque ad presbyteratum inclusive versionem a R. D. Richter, in collegiata S. Cajetani Monachii praebendato confitam ex Maschdoz majori Monophysitarum 1807. impresso edimus collatis aliquorū recessiōnibus, consecrationē episcopi et patriarchae ex Serpos addentos, cum in rituali nostro non sint. Ea euim, quae ad patriarcham pertinent, in his, quae episcopis iusseriunt, Pontificalibus impressa non sunt. Vartabietorum promotiones ex eodem rituali, collato Serposio, sunt. Notis et collationibus nostris quaedam Cl. translatoris animadversiones de vocabulorum Armeniorum significatiōne locisque Scripturae, ad quae textus alludit, superadditae sunt.)

Ordo tonsurationis clericorum.

Canon et initium ordinis septem dignitatum Ecclesiae: clericorum et diaconorum et sacerdotum, qui ordinantur ab episcopo.

*) Cf. orationes: Deus noster bone p. 236 et Domine Deus fortis p. 236.

**) Ex Serposio episcopus incipit liturgiam (sicut et Galanus inter missarum solemnia tonsuram conferri testatur) incensato altari et dicto Introitu descendit ab altari et sedet in sede episcopali, tonsuram collaturus.